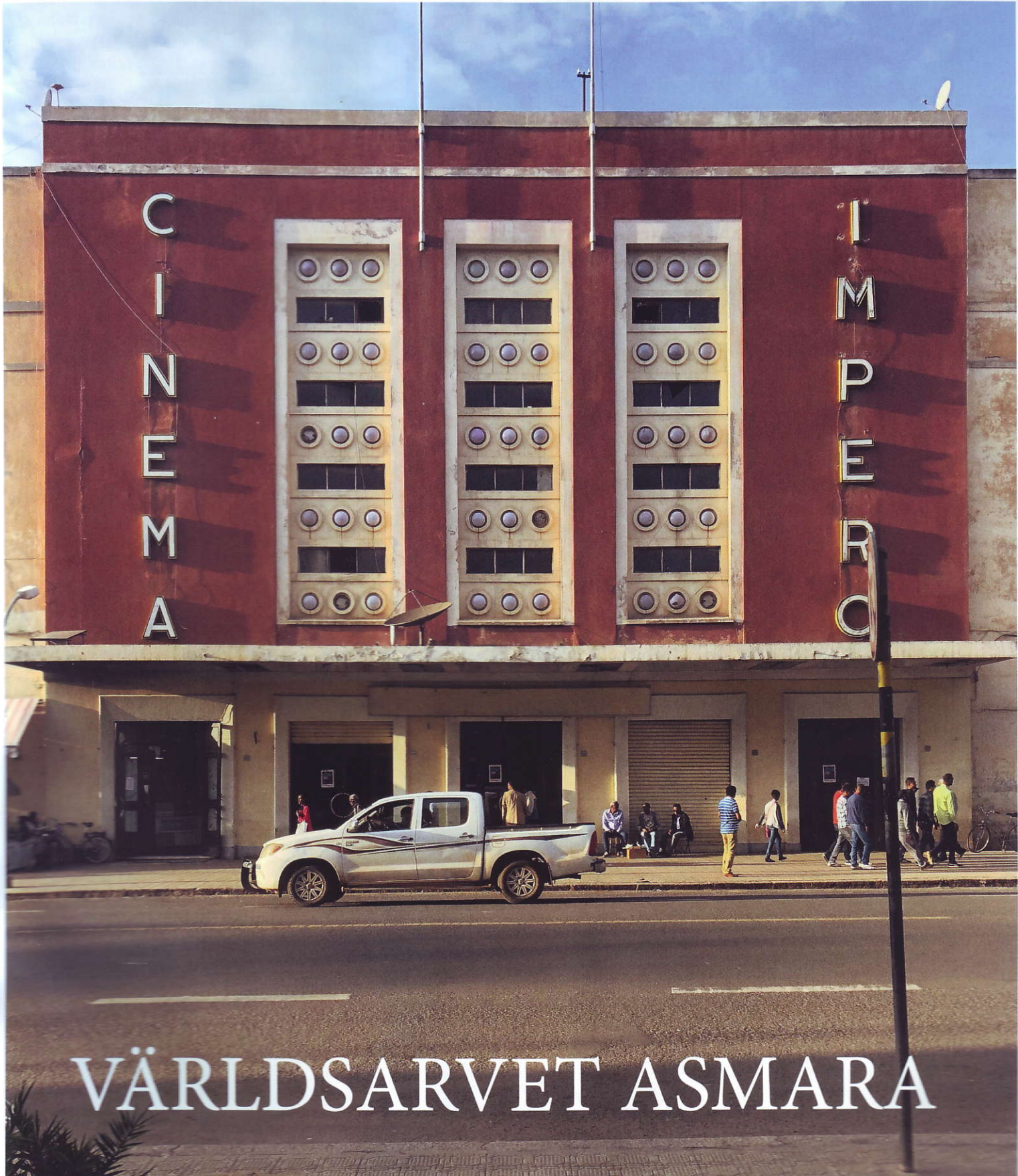

ROMHORIZONT

TIDSKRIFT FÖR FÖRENINGEN SVENSKA ROMINSTITUTETS VÄNNER OCH SVENSKA INSTITUTET I ROM NR 70/ÅRG. 2019

VÄRLDSARVET ASMARA

Innehåll

Huvudtemat i detta nummer är den italienska koloniala arkitekturen i Asmara, ett projekt som inlets mellan Svenska Institutet i Rom och Svenska Forskningsinstitutet i Istanbul. Det har en särskild aktualitet genom att Unesco utsett Asmara till ett världsarv 2017. Det finns också intressanta spår i Rom av den italienska kolonisationen i Nordafrika som det finns anledning att återkomma till.

Föreningens stipendiater 2018 berättar om pågående arbeten och institutets nytillträdde biträdande direktör Maria H. Oen ger sin syn på institutets betydelse för hennes framtida uppdrag och forskning med inriktning på Medeltiden.

I vår serie om skandinaviska platser i Rom har turen kommit till en presentation av det Danske Institutet, närmaste granne med det svenska, till vilket en grind alltid står öppen. Institutets direktör Marianne Pade berättar om byggnadens arkitektoniska kvaliteter.

En annan serie är Maria Mellgrens återkommande presentationer av Rominstitutets unika och rara inventarier som ibland vänföreningen bidragit till genom generösa insamlingar.

I DN i mars publicerades ett antal krönikor med frågan om var humanisterna syns i samhällsdebatten och i media. I en tankeväckande replik svarar Anna Blennow, latinist och i sin forskning nära knuten till institutet i Rom, att humanisterna finns överallt men ingen har tid att lyssna. Under föreningens tågresa genom Europa i maj får deltagarna möjlighet att lyssna till Anna! Vi ser fram emot en rapport i nästa nummer av vår tidskrift.

Vänföreningarna fortsätter ett fruktbart samarbete med de två andra institutens vänföreningar, senast i februari med temadagen Svunna städer som Frederick Whitling rapporterar om.

Avslutningsvis, det är dags att varmt tacka Kristian Göransson för allt givande samarbete med vänföreningen sedan han tillträdde som direktör 2013. Vi kommer att sakna Kristian, alltid tillmötesgående, konstruktiv och tillgänglig för föreläsningar och rapporteringar – inte minst med många bidrag i Romhorisont.

Den 1 juli tillträder institutets nye direktör Ulf Hansson. Vänföreningen hälsar honom varmt välkommen på sin nya post med förhoppning om ett fortsatt nära samarbete med institutet. ■

Suzanne Unge Sörling

Ordförande Föreningen Svenska Rominstitutets Vänner

Nytt från institutet 3

Kristian Göransson

Skrivbordet är på plats! 4

Maria H. Oen, Ph.D

A Workshop on the Study and Interpretation of Architectural Mouldings in Ancient Italy 6
Laura Ambrosini och Ingrid Edlund-Berry

Märta Måås rutiga mattor på Rominstitutet 8
Maria Mellgren

Det Danske Institut i Rom – Et hovedværk i skandinavisk modernistisk arkitektur 10
Marianne Pade

Världsarvet Asmara – något om den historiska bakgrunden 12
Greger Widgren

Den tidiga italienska koloniala arkitekturen i Asmara 14
Kristian Göransson

Asmaras modernism – ett kulturarv för hela världen 16
Maria Mellgren

Asmaras färger – att läsa Asmaras arkitektur utifrån byggmaterial och färg 18
Gertrud Olsson

Stadens mittpunkt 20
Johan Mårtelius

Ben Hur om romarriket – bästsäljare men hur? 22
Conny Svensson

Villa San Michele 24
Kristina Kappelin

Ny ledamot i Vänföreningens styrelse 25

Kristina i Rom – spåren av drottningen idag
Sebastian Bergsvik-Samberg, Simon Gustav Hawborn
Dahlstedt/Julius Olesen och Simon Skog Sand 26

Platons *lagarna* och den poetiska traditionen 27
Claudia Zichi

Konsten att kopiera 28
Fredrik Helander

Svunna städer 29
Frederick Whitling

Drottning Christina dansade själv! 30
Stefano Fogelberg Rota

Två romerska utsikter från den danska guldåldern 31
Martin Olin och Carl-Johan Olsson

Omslag: *Cinema Impero i Asmara 1937.*

Arkitekt Mario Messina. Foto Gertrud Olsson

FÖRENINGEN SVENSKA ROMINSTITUTETS VÄNNER OCH SVENSKA INSTITUTET I ROM

H M Konungen är Föreningens Höge Beskyddare

Centralföreningens och Romhorisonts adress:
Föreningen Svenska Rominstitutets Vänner
Skeppargatan 8, 3tr, 114 52 Stockholm
Medlemsavgift 2019
Enskild medlem 300 kr
Studerande under 30 år 100 kr
Makar/sambor 400 kr
Bankgiro: 485-9013
Medlemsfrågor: Suzanne Mohr Rydqvist
0705-17 72 12, smr@comhem.se
Tidskriften *Romhorisont* ingår i medlemsavgiften
www.romvannerna.se

REDAKTION:

Suzanne Unge Sörling, redaktör, sungesorling@gmail.com
Göran Alm, alm.diaton@gmail.com
Kristian Göransson, goransson@isvroma.org
Frederick Whitling, frederick.whitling@eui.eu
Inger Kåberg (layout), inger.kaberg@telia.com
Sophie Petzell, petzellsophie@gmail.com
Stefano Fogelberg Rota, stefano.fogelberg.rota@umu.se
ISSN 0349-5590
Tryck: TMG Stockholm 2019

A Workshop on the Study and Interpretation of Architectural Mouldings in Ancient Italy

Vad är det som först slår en besökande till Svenska Institutet i Rom? Är det den breda trappan som leder upp till grinden? Eller den strama fasaden med tegel som skiftar i färg alltefter som solen ligger på? Och om man så bara kastar ett öga på några av byggnaderna i närheten, till exempel Rumänska institutet eller Brittiska skolan, märker man snabbt att här som så ofta i Rom har klassiskt och modernt fått samsas. Och det kan gälla både hela byggnadsstilen och de små detaljer som tillsammans skapar ett helhetsintryck för såväl Roms invånare som för studenter och turister.

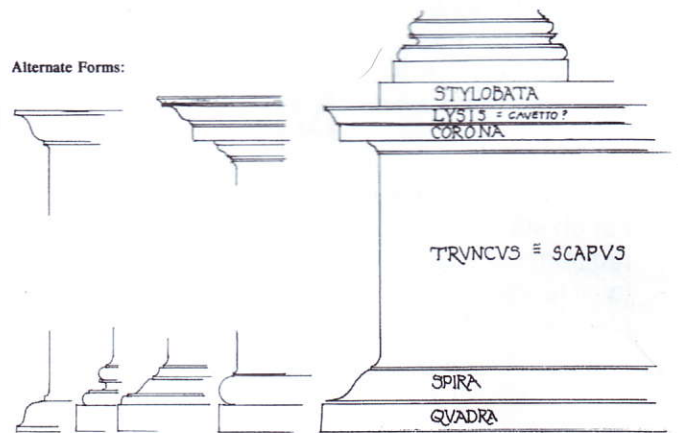
Ara Pacis och San Rocco kyrkan. Foto Ingrid Edlund-Berry

Och det var just arkitektoniska detaljer som vi ägnade oss åt under en givande workshop på Svenska Institutet i slutet av maj 2018, organiserad av Ingrid Edlund-Berry och Laura Ambrosini på inbjudan av Kristian Göransson. Ämnet var *Architectural Mouldings* som bäst kan beskrivas som profilerade lister av den sort som förekommer i många former på antika byggnader, grekiska såväl som etruskiska och romerska. Beroende på formen och

Ingrid Edlund-Berry och Laura Ambrosini. Foto Lars Berggren

placeringen, storleken och proportionerna kan de användas som hjälpmedel både för att rekonstruera en byggnad eller ett monument och för att placera dem i tid och rum.

Vitruvius beskrivning av romerska listverk. Från I.D. Rowland och T.N. Howe, *Vitruvius Ten Books on Architecture*, Cambridge 1999, fig. 45

Kristian Göransson. Foto Lars Berggren

Vår workshop introducerades av Kristian Göransson, direktör vid Svenska Institutet i Rom och Anna Lucia D'Agata, tf direktör vid ISMA, CNR som båda framhöll ämnets anknytning både till svenska utgrävningar och arkeologiska projekt och institutets tradition som en naturlig mötesplats för internationell forskning. Ingrid Edlund-Berry, som bedrivit forskning om etruskisk arkitektur vid Svenska Institutet under många år, inledde programmet med att beskriva hur just profilerade lister spelat en stor roll för förståelsen av etruskiska gravar såväl som tempel och monument och hur till skillnad mot grekisk arkitektur just dessa detaljer anger de lokala variationer som förekommer i Etrurien såväl som i centrala Italien. Problemet med att beskriva olika former och med att dokumentera dem i noggrant utförda ritningar kan dock försvåra tolkningen och vilseleda nybörjare inom forskningen.

Syftet med vår workshop var att presentera olika platser och byggnader eller monument där studiet av profilerade lister är ett viktigt ämne för tolkningen av arkitekturen, och talarna representerade aktiva forskare inom olika ämnesområden. Laura Ambrosini presenterade klippgravar från Norchia och Castel d'Asso som utmärks av fasader med arkitektoniska element markerade i sten och Donatella Gentili fortsatte med en överblick över det rika materialet i gravformerna i Tuscania.

Anna Lucia D'Agata. Foto Lars Berggren

Som exempel på profilerade lister från antika tempel behandlade Monica Ceci tempel A från Largo Argentina i Rom, medan andra talare vände sig till platser i Lazio, välkända för svenska arkeologer, Francesca Diosono Diana-templet i Nemi, och Letizia Ceccarelli templen från Ardea med omgivning (Castrum Inui) och i Molise, Teresa Cinquantaquattro ett tempel från Saepinum. Som avslutning presenterade Claudia Carlucci arkitektoniska terrakottor med variationer på profilerade lister, och Ilaria Menale ett altare (eller podium?) från Ceri nära Cerveteri.

För oss talare var det glädjande att uppleva åhörarnas intresse, och vi hoppas att de kontakter som skapats kommer att leda till ett utökat samarbete mellan ISMA/CNR och att Svenska Institutet även i fortsättningen kan tjäna som en mötesplats för utbyte av information och för diskussion inom ett ämne som bygger på de traditioner som ligger till grund för institutets verksamhet. ■

Laura Ambrosini
CNR (Consiglio Nazionale delle Ricerche),
ISMA (Istituto di Studi sul Mediterraneo Antico)

Ingrid Edlund-Berry
University of Texas at Austin